

Toimintakertomus vuodelta 2014

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimintakertomus vuodelta 2014

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen
julkaisu 2/2015

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

Osoite: Kiiskimäenkatu 5-7, 50100 Mikkeli
Postiosoite: PL 167, 50101 Mikkeli
Sähköposti: ymparistopalvelut@mikkeli.fi
Puh. 015 194 4700, Fax 015 194 4799
www.mikkeli.fi => Ympäristöpalvelut

Sisälllys

1	Yleistä	4
2	Ympäristölautakunta.....	4
3	Toimintaympäristö	6
4	Palvelusuunnitelma.....	6
5	Tuloskorttitarkastelu	7
6	Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat	9
7	Tunnusluvut	9
8	Ympäristöterveydenhuolto	10
8.1	Henkilöstö	10
8.2	Elintarvikevalvonta	11
8.3	Terveydensuojelulain mukainen valvonta	11
8.4	Tupakkalain mukainen valvonta	12
8.5	Kuluttajaturvallisuuslain mukainen valvonta	13
8.6	Muu toiminta	13
8.7	Ympäristöterveydenhuollon suoritteet	13
9	Ympäristönsuojelu	14
9.1	Henkilöstö	14
9.2	Ympäristönsuojelun toiminta	14
9.3	Melu	15
9.4	Ilmanlaatu	15
9.5	Maatalouden ympäristöasiat.....	16
9.6	Vesiensuojelu	16
9.7	Jätevesiasiat	16
9.8	Hankkeet	18
9.9	Pilaantuneet maat ja kemikaalivalvonta	19
9.10	Jätehuollon valvonta ja maa-aineslausunnot	20
9.11	Luonto ja luonnonsuojelu	20
9.12	Urpolan luontokeskus ja ympäristökasvatus.....	21
9.13	Ympäristönsuojelun suoritteet vuonna 2014.....	22
9.14	Ympäristöpalvelujen hanke- ja sidosryhmäyhteistyö.....	22
	Ohjaus- ja työryhmät	23
10	Julkaisut.....	24

1 Yleistä

Mikkelin seudun ympäristöpalveluista tehdyn sopimuksen mukaan yhteisessä ympäristöpalvelut -yksikössä hoidetaan Mikkelin, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mäntyharjun ja Pertunmaan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiat. Yksikkö aloitti tässä muodossa toimintansa vuoden 2005 alussa. Kangasniemen kunta tuli mukaan Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintaan vuoden 2013 alussa.

2 Ympäristölautakunta

Viranomaisena toimii seudullinen ympäristölautakunta, jossa on yhdeksän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Ympäristölautakuntaan kuuluvat kaudella 2013–2016 seuraavat jäsenet:

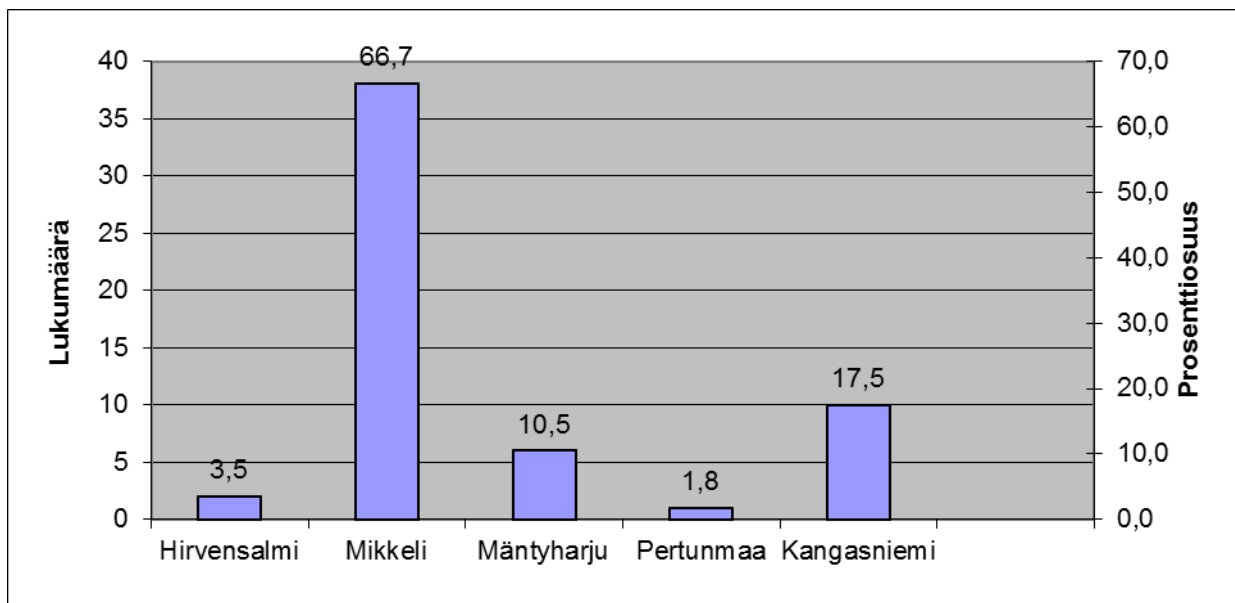
Varsinainen jäsen	Varajäsen
Pekonen Petri, puheenjohtaja, Mikkel	Raittila Totti, Mikkel
Panula-Ontto-Suuronen Anni, Mikkel	Aulasvirta-Pyrhönen Ritva, Mikkel
Pöyry Raija, varapuheenjohtaja, Mikkel	Suuniittu Ulla, Mikkel
Nyström Erika, Mikkel	Moilanen Anneli, Mikkel
Velling Nalle, Mikkel	Auvinen Pekka, Mikkel
Pesonen Risto, Hirvensalmi	Pylkkänen Pentti, Hirvensalmi
Saksa Juhani, Kangasniemi	Leskinen Pekka, Kangasniemi
Lamponen Markku, Mäntyharju	Mäenpää Eveliina, Mäntyharju
Toivonen Jouko, Pertunmaa	Toivonen Raili, Pertunmaa

Mikkelin kaupunginhallituksen edustajana ympäristölautakunnassa on ollut Minna Pöntinen.

Ympäristölautakunta kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Elokuun kokous pidettiin Mäntyharjussa. Muut kokoukset olivat Mikkelissä. Ympäristölautakunnan pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 120 pykälää. Ympäristölautakunta teki 19 ympäristölupapäätöstä, joista kahdeksan koski Mikkelia, yksi Hirvensalmea, seitsemän Kangasniemeä, kaksi Mäntyharjua ja yksi Pertunmaata. Ympäristölupapäätökset jakautuivat eri toimialoille seuraavasti:

- kivenlouhinta ja murskaus, 8 kpl
- teollisuus, 4 kpl
- jätteen käsittelyä, 4 kpl
- ampumarata, 1 kpl
- eläinsuoja, 2 kpl

Ympäristölautakunta myönsi kaksi maasto- ja vesiliikennelain mukaista lupaa, joista toinen myönnettiin Mikkelin ja toinen Mäntyharjulle. Lautakunta antoi 11 kaavalausuntoa, joista 8 koski Mikkelia, 1 Hirvensalmea, 1 Mäntyharjua ja 1 Kangasniemeä. Lisäksi lautakunta antoi 17 muuta lausuntoa (Mikkeli 15, Mäntyharju 2), jotka koskivat ympäristölupapäätöksistä tehtyjä valituksia, vesilain- tai vesihuoltolain mukaisia asioita tai muuta maankäyttöä kuin kaavoitusta. Ympäristölautakunnassa vuonna 2014 käsiteltyjen päätösasioiden jakautuminen kunnittain on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Ympäristölautakunnassa käsitellyt päätösaasiat kunnittain vuonna 2014.

Huomattava osa ilmoitusten, lupien ja lausuntojen (mm. maa-aineslausunnot, kaavoitusta ja muuta maankäyttöä koskevat lausunnot) antamisesta on delegoitu viranhaltijoille. Tällaisten ilmoitusten, lupien ja lausuntojen käsittelyn jakautuminen kunnittain ilmenee taulukkoon 1 kootuista tiedoista. Kaikkien valvontatehtävien (Lims-suoritteet) jakautuminen kunnittain on esitetty tarkemmin eri tulosyksiköiden tehtäväkuvausten yhteydessä.

Taulukko 1. Ympäristöpalvelujen käsittelemien lupien, ilmoitusten ja lausuntojen jakautuminen kunnittain vuonna 2014 (taulukossa on mukana sekä ympäristölautakunnan että viranhaltijoiden käsittelemät asiat).

	Mikkeli	Hirvensalmi	Mäntyharju	Pertunmaa	Kangasniemi
Ympäristöluvat	8	1	2	1	7
Rekisteröinti-ilmoitukset	2	-	-	1	-
Maasto- ja vesiliikennelain mukaiset luvat	3	1	1	-	-
Maa-aineslausunnot	13	2	4	1	8
Kaavalauseunnot	15	6	5	-	5
Muut lausunnot	20	1	1	-	3
Vesi-, vesihuolto- ja jätevesiasiat (lausunnot ja päätökset)	173	1	11	-	5
Patterointi-ilmoitukset	13	-	2	-	2
Meluilmoitukset	14	1	11	-	3
Terveystensuojelulain, elintarvikelain ja tupakkalain mukaiset luvat ja ilmoitukset	72	7	15	5	15

3 Toimintaympäristö

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkeliissä, Hirvensalmella, Mäntyharjussa, Pertunmaalla ja Kangasniemellä. Olennainen muutos on ollut toiminnan laajentuminen käsittämään Kangasniemen kunnan alueen vuoden 2013 alusta lähtien.

Ympäristöpalvelujen tehtävänä on edistää toimialueensa väestön, eläinten ja ympäristön hyvinvointia. Tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä säilyttää luonto monimuotoisena. Keskeinen osa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä on viiranomaistehtäviä, joista säädetään erityislaissa.

4 Palvelusuunnitelma

Palveluja on tuotettu ensisijaisesti ympäristöpalvelujen toimintaa säätelevien lakien ja asetusten mukaisesti. Lisäksi resurssien puitteissa on toteutettu erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Palvelut pyritään antamaan tulostavoitteissa annettujen aikataulujen puitteissa. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella. Palvelujen tuottamisessa on onnistuttu tavoitteiden mukaisesti.

Ympäristöpalvelujen toimintaa on pyritty tehostamaan ja asiakaspalvelulähtöisyyttä lisäämään mm. uudistamalla ympäristöpalvelujen kotisivut. Uudet kotisivut on otettu käyttöön kesällä 2013. Valtakunnallisen sähköisen kohde- ja tilastointirekisterin käyttöönotto yhtenäistää ja tehostaa valvontakäytäntöjä koko maassa. Elintarvikelain mukaisten valvontakohteiden tiedonkeruuta koskeva kohde- ja tilastointirekisteri on otettu käyttöön jo vuonna 2011. Muiden ympäristöterveydenhuollon toimialaan kuuluvien lakien mukaiset valvontakohteet ja niiden valvontatietoja koskevat tiedot on kirjattu yhteiseen tietorekisteriin vuoden 2013 aikana. Mahdollisuuksia sähköisen ympäristölupakäsittelyn käyttöönotosta on kartoitettu vuoden 2013 aikana. Sähköistä ympäristölupien käsittelyä kehitetään valtakunnallisesti. Toistaiseksi sähköinen ympäristölupien käsittely ei ole vielä edennyt pilottivaiheeseen.

Vuonna 2012 alkanut uusi jätevesineuvojahanke (OMAVESI - oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta -hanke) on jatkunut vuonna 2014. Hanke on tarjonnut maksutonta ja puolueetonta neuvontaa jätevesiasioissa haja-asutusalueen toimialueella. Kesäkuusta 2014 alkaen hankkeen hallinnoijaksi vaihtui Savonlinnan kaupungista Mikkelin kaupunki / Mikkelin seudun ympäristöpalvelut. Hanke jatkuu 31.3.2015 saakka. Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittama ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen hallinnoima Eväitä elämään lähiluonnosta -hanke toteutettiin 1.1.-31.10.2014. Hankkeen tavoitteena oli tehdä tunnetuksi luonnontilaisen ja luonnontilaisen kaltaisen lähiluonnon merkitystä elvyttävänä ja terveyttä edistävänä elementtinä ihmisen elämänkaaren eri vaiheissa.

5 Tulokorttitarkastelu

Mikkelin kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kaupunkistrategian syyskuussa 2013. Mikkelin kaupunkistrategia rakentuu kolmesta osasta, joiden tavoitteena on turvata kuntalaisten, elinkeinojen ja ympäristön hyvinvointi. Ympäristön hyvinvoinnilla tarkoitetaan ilman, veden ja maaperän puhtautta, terveellistä ja ekologisesti monipuolista elinympäristöä sekä esteettistä, hoidettua ja terveellistä rakennettua ympäristöä. Luonnon ja ympäristön hyvinvoinnille on valittu kolme strategista päämäärää, jotka ovat:

- Monipuolisen ja puhtaan luonnon vetovoimaisuuden hyödyntäminen
- Ekologisuuden ja ekotehokkuuden lisääminen
- Rakennetun ympäristön laatu.

Kullekin strategiselle päämäärälle on valittu 4-6 strategisen päämäärän toteutumista mittaavaa indikaattoria. Ympäristölautakunnan tulokortissa tarkastellaan kaupunkistrategian indikaattoreihin liittyvien toimenpiteiden toteutumista niiden indikaattoreiden osalta, joissa Mikkelin seudun ympäristöpalvelut vastaavat on ko. indikaattoriin vaikuttavista toimenpiteistä.

Sitovat tavoitteet talousarviovuonna ja niiden toteutuminen.

ASUKKAIDEN OSALLISTAMINEN HYVINVOINNIN TUOTTAMISEEN

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Tupakointi päivittäin (% osuus): tavoite 8-9 lk:t 10 ammattikoululaiset 32 lukioalaiset 5	Tupakanmyynnin lainmukaisuuden valvonta painopisteenä nuorten suosimat myyntipaikat.	Terveysvalvonnan johtaja	Tupakanmyynnin lainmukaisuuden valvontaa on toteutettu valvomalla oppilaitosten läheisyydessä sijaitsevia tupakan vähittäismyyntipaikkoja.

ELINKEINOJEN HYVINVOINTI JA KOKO KAUPUNGIN ELINVOIMA

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunkistrategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Kaupungin mainekuvan kehitys: tavoite 4. sija ja yleinen yritysilmasto 3,5	Laadukkaat, hyvin toimivat palvelut ja ilmoitusten ja lupien kohtuulliset käsittelyajat (luvat 4-6 kk, ilmoitukset 1 kk).	Ympäristöpalvelujen johtaja	Ilmoitukset on käsitelty kuu- kauden kuluessa. Tupakka- ja nikotiinilupia käsiteltiin yhteensä 15, käsittelyajat n. viikon. Ympäristölupia käsiteltiin yhteensä 19, käsittelyajat olivat 2- 9 kk, käsittelyaikojen venyminen ympäristöpalvelusta riippumattomista syistä. Maastoliikennelain mukaisten lupapäätösten käsittelyajat olivat n. 1 kk.

LUONNON JA YMPÄRISTÖN HYVINVOINTI

Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunki-strategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Hoidettujen ja opastettujen retkeilyreittien ja luontopolkujen pituus : tavoite opastettu ja tuot- teistettu 100 %	Lähiluonto – hanke, jonka tavoitteena on kehittää uusia toimintamalleja koulujen, päiväkotien ja luontomatka- luyrityksen välillä lähiluonnon hyödyn- tämisessä oppimisympäristönä.	Ympäristöpäällikkö	Lähiluonto- hanke on kehittä- nyt uusia toimintamalleja hankesuunnitelman mukai- sesti. Hanke on päättynyt 31.12.2014.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunki-strategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Luokitelluista pohjavesi- muodostumista hyvässä tai erinomaisessa kunnos- sa olevien muodostumi- nen osuus (%): tavoite 50	Osallistutaan yhdessä teknisen toimen kanssa Mikkelin seudun pohjavesialu- eiden suojelun yhteistyöryhmän perus- tamiseen.	Ympäristöpäällikkö	Kaupungin johtoryhmä on nimennyt kaupungin edusta- jat pohjavesien suojelun yhteistyöryhmään, työryhmän kokoonpanoa on täydennetty yhteistyötahojen edustajilla. Pohjavesien suojelun yhteis- työryhmän toiminta alkaa huhtikuussa 2015.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunki-strategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Kasvihuonekaasupäästöt (t CO ₂ -ekv./as): tavoite 5,5	Mikkelin ilmasto- ja energiastrategian toteuttamista seurataan ja arvioidaan. Strategian tavoitteita on mm. maan- käytön ratkaisulla pyritään vähentä- mään kasvihuonekaasupäästöjä ja uusiutuvan energian osuutta energian- tuotannossa lisätään. Liikenteestä ja liikkumisesta aiheutu- neet kasvihuonekaasupäästöt vähenty- vät ja kevyt- ja joukkoliikenne ovat houkuttelevia liikkumismuotoja.	Ympäristöpäällikkö	Ensimmäinen seurantaraport- ti tehdään kevään 2015 aika- na. Uusiutuvan energian osuutta on kasvatettu Etelä- Savon Energian Pursialan voimalaitoksella toisen voima- laituskattilan uudistamisen myötä. Uusiutuvan energian osuus on 85 %.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunki-strategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Ekologinen jalanjälki (gha /as): tavoite 5,5	Ilmasto- ja ympäristöstrategian mukai- sesti kaupungin omien toimintojen energiankäyttö vuonna 2016 on vähen- tynyt vähintään 9 % vuoden 2005 ta- sosta. Ruuan tuottamisessa jätemäärät ovat vähentyneet sekä hankinnoissa kiinnitetään huomioita ilmastovaiku- tuksiin. Ympäristöstrategian toteutusta seurataan ja arvioidaan tuloksia.	Ympäristöpalvelujen johtaja	Energian säästötavoite on energian tehokkuussopimuk- sen mukainen. Säästötoimen- piteistä raportoidaan vuosit- ain Motivalle. Hankintakäytäntöjen yhte- näistämiseen ollaan luomassa toimintatavat, ympäris- tönäkökohdat otetaan yhtenä kehittämistavoitteena huomi- oon. Ympäristöstrategian toteutumisesta on tehty Mikkelin Ammattikorkeakou- lun opinnäytetyö keväällä 2014. Tarkastelluista seuran- taindikaattoreista suurin osa on saavuttanut tai on saavut- tamassa tavoitetilan.
Kaupunkistrategian toimeenpano (vaikuttavuus)			
Indikaattori kaupunki-strategiasta	Toimenpide	Vastuutus toimialalla	Toteutuma
Todetuista sisäilmaongel-	Sisäilmatyöryhmän toiminnan tehos-	Ympäristöpalvelujen	Sisäilmatyöryhmän kokoon-

mista kärsivien kaupungin omistamien kiinteistöjen osuus kaupungin koko kiinteistökannasta: määrä vähenee 20 %	taminen ja kiinteistöjen sisäilmaan vaikuttavista asioista kokonaisnäemyksen luominen ja vastuunjaon selkeyttäminen eri toimijoiden välillä.	johtaja	panoa on vahvistettu ja työryhmä on päivittänyt toimintaohjeet sisäilmaongelmien hoidossa.
--	--	---------	--

6 Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Ympäristölautakunnan taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Toimintakate oli selvästi arvioitua parempi. Maksutuottoja sekä tukia ja avustuksia kertyi budjetoitua enemmän, mikä liittyi Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden hallinnoimisiin, pääosin ulkopuolisella rahoituksella toimineisiin hankkeisiin (Puulan länsiosan kuormitus selvityshanke, Eväitä elämään lähiluonnosta –hanke ja OMAVESI -hanke), joiden budjetit oli integroitu ympäristönsuojelun budjettiin. Joidenkin hankkeiden osalta suurin osa menoista toteutui vuoden 2013 aikana mutta hankkeen maksatushakemukset tehtiin jälkikäteen siten, että tulot kirjautuivat vuodelle 2014. Kokonaisuutena hankkeiden tulot ja menot toteutuvat suunnitelmien mukaisesti. Lisäksi terveysvalvonnassa oli terveystarkastajan virka täyttämättä kuusi kuukautta, mistä syntyi säästöä henkilöstömenoissa. Talousarvion mukainen toimintakate oli 1,212 milj. euroa ja toteutunut 1,014 milj. euroa.

7 Tunnusluvut

	TP 2013	TA 2014	Toteutuma 31.12.2014	Toteutuma %	Muutos % 13/14
Terveysvalvonnan tarkastukset	1 138	1 100	1153	104.8	+1,3
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairasmatkat	1 683	1 500	1749	116.6	+ 3.9
Hoidetut pieneläimet	3 854	3 900	4783	122,6	+24.1
Ympäristölupavelvollisten kohteiden tarkastukset	67	40	69	172.5	+3.0
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (päätökset, lausunnot, kehotukset)	682	500	725	145.0	+6.3

8 Ympäristöterveydenhuolto

Yleisen terveysvalvonnan tehtävien hoitoa varten on toimipisteet Mikkeliissä, Kangasniemellä ja Mäntyharjussa. Mäntyharjun toimipisteen yhteydessä on myös eläinlääkärin vastaanottotilat. Lisäksi eläinlääkärin vastaanottotilat on Mikkeliissä Lähemäki-talossa.

8.1 Henkilöstö

Terveysvalvonta:

Terveysvalvonnan johtaja Arja Holopainen
Toimistos sihteeri Johanna Hurmalainen
Terveystarkastaja Leena Haikarainen
Terveystarkastaja Hannu Hulkkonen, 31.5.2014 saakka
Terveystarkastaja Jarno Laitinen
Terveystarkastaja Marko Nyyssönen
Terveystarkastaja Nina Gynther
Terveystarkastaja Mari Pöyry
Terveystarkastaja Sanna Toivanen
Terveystarkastaja Lauri Kosunen 5.5.2014 alkaen

Ympäristötekniikan opiskelijat Antti Nieminen ja Jonna Honkanen Mikkelin Ammattikorkeakoulusta työskentelivät terveystarkastajaharjoittelijoina kolmen kuukauden ajan touko-elokuussa. Lisäksi terveysvalvonnan projektitehtävissä on työskennellyt Antti Laihon kesäkuusta marraskuun loppuun yhteensä kuusi kuukautta sekä Emilia Hyyryläinen osa-aikaisena toimistosihteerin kesälomasijaisena 1.7.- 31.7.2014.

Eläinlääkintähuolto:

Eläinlääkäri Antti Tukiainen
Eläinlääkäri Kari Särkkä, osa-aikaeläkkeellä
Eläinlääkäri Minna Rantalainen, vuorotteluvapaalla 1.10.2014 alkaen
Eläinlääkäri Suvi Kähkönen-Valtola
Eläinlääkäri Tuulia Kastevaara
Eläinlääkäri Elina Tuhkalainen, osa-aikainen
Eläinlääkäri Olli Jokinen, 1.10.2014 alkaen vuorotteluvapaan sijainen
Vastaanottoavustaja Merja Saarenpää
Laitosapulainen Minna Talka
va. laitosapulainen Nina Mäkinen, vuosiloman sijaisena heinäkuussa 2014

Eläinlääkäreiden vuosilomien ja muiden poissaolojen sijaisina sekä ulkopuolisina päivystäjinä ovat toimineet Olli Jokinen ja Noora Haakana.

Eläinlääkintähuollossa tehtiin 1517 sairaskäyntiä ja pieneläimiä hoidettiin vastaanotoilla 4783. Eläinlääkäreiden suorittamia eläinsuojelukäyntejä sekä muita virkamatkoja tehtiin 271.

8.2 Elintarvikevalvonta

Suunnitelmallista valvontaa on suoritettu ensisijaisesti valvontasuunnitelman mukaisesti. Elintarvikevalvontaa koskeva suunnitelma hyväksyttiin 10.11.2013 ympäristölautakunnassa osana yhteistä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa. Suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevia kohteita oli vuonna 2014 yhteensä 685.

Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) on antanut suosituksen eri kohdetyyppien tarkastusmääristä. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 402 kpl. Kaikkiaan

elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehtiin vuoden aikana 535 ja elintarvikenäytteitä otettiin yhteensä 157. Tähän tarkastusmäärään on laskettu Oiva- tarkastusjärjestelmän käyttöönotettaessa tehdyt yhteistarkastukset sekä viimevuonna tehdyt paritarkastuksena suoritettut Oiva-tarkastukset. Kaikki nämä ovat kirjautuneet ainoastaan yhdeksi suunnitelmalliseksi tarkastuskäynniksi tietojärjestelmään.

Yhtenä painopistealueena on ollut kohteiden yhtenäisen tarkastuskäytännön luominen. Tarkastuksia varten on laadittu eri kohdetyyppien mukaiset yhtenäiset tarkastuskaavakkeet.

Osallistuttiin kahteen Etelä- Savon kuntien yhteiseen elintarviketutkimusprojektiin. Näytteenotto kohdistettiin erityisesti kohteisiin, joista ei näytteitä muuten ole otettu. Näissä projekteissa tutkittiin mausteiden mikrobiologista laatua sekä suurtalouksien keittiötilojen pintojen puhtautta. Lisäksi toteutettiin oma projekti, jossa tutkittiin myymälässä jauhetun jauhelihan laatua.

Elintarvikevalvonnan Oiva-tarkastuksia tehtiin yhteensä 280. Oivallisen arvosanan sai 137 (48,9 %), hyvän arvosanan 83 (29,6 %) ja korjattavaa oli 60 (21,4 %).

8.3 Terveystarkastuslain mukainen valvonta

Terveystarkastuslain mukaisen valvonnan painopisteitä ovat olleet lasten ja nuorten käyttämät tilat sekä talousvettä toimittavat laitokset. Lasten ja nuorten käyttämät kokoontumistilat kuten nuorisotilat, kerhohuoneet kartoitettiin sekä tiedot tallennettiin valtakunnalliseen YHTI tietojärjestelmään. Tietojen päivittäminen ja tarkistaminen jatkuu vielä vuonna 2015.

Terveystarkastuslain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 454, joista valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia oli 182 ja muita tarkastuksia 272. Suunnittelemattomista tarkastuksista oli asumisterveystarkastuksia 113.

Edelleen merkittävimmät terveyshaittojen aiheuttajat asunnoissa ja muissa oleskelutiloissa ovat kosteusvauriot ja puutteellinen ilmanvaihto. Koulujen sisäilmaongelmien selvittely on edelleen työllistänyt merkittävästi. Mikrobihaittojen selvittämiseksi on tehty runsaasti mittauksia ja otettu erilaisia mikrobinäytteitä. Lisäksi on entistä enemmän tehty myös haihtuvien orgaanisten yhdiste-

den (VOC) määrittämisä sisäilmasta ja rakennusmateriaaleista lähinnä muovimattopäästöjen selvittämiseksi.

Uusilla asuinalueilla jatkettiin radonkartoitusta. Mittaus suoritettiin 15 asunnossa Mikkelin, Mäntyharjun ja Kangasniemen alueella. Kangasniemellä radontulokset olivat alhaisia, kuten alueen keskiarvokin on. Mikkelissä tulokset olivat myös selvästi suositusarvojen alapuolella eikä aiheutta toimenpiteisiin ollut. Mäntyharjussa kahden tehdyn mittauksen tulos ylitti lievästi suositusarvon 200Bq/m³. Kohteisiin annettiin toimenpidesuositus ja rakennusvalvontaa ohjeistettiin jatkamaan mittauksia kyseisellä asuinalueella.

Terveydensuojelulain mukaista valvontaa varten on vuoden 2008 alusta lähtien laadittu terveydensuojelulain edellyttämä valvontasuunnitelma. Suunnitelman mukaiset tarkastukset on kohdistettu terveydensuojelun kannalta tärkeisiin kohteisiin. Painopistealueena terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa on ollut koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen valvonta.

Koulutarkastuksia tehtiin yhteistyössä kouluterveydenhuollon, työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja kiinteistön omistajatahon kanssa. Kouluihin kohdennetuista suunnitelluista tarkastuksista toteutui kaikki.

Päiväkotien tarkastusrutiinia muokattiin vastaamaan koulutarkastuksia. Tarkastuksia suoritettiin työterveyshuollon ja työsuojeluhenkilöstön kanssa. Suunnitelmallisista tarkastuksista toteutui lähes kaikki, suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 37.

Mikkelin kaupungissa toimii eri osapuolia edustava sisäilmatyöryhmä, joka on laatinut oppaan toimintamalliksi sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kaupungin kiinteistöissä. Kangasniemellä ja Mäntyharjussa toimii myös sisäilmatyöryhmät, joissa terveystarkastaja on asiantuntijana.

Terveysvalvonnan painopistealueisiin on kuulunut myös talous- ja uimaveden valvonta. Vesilaitosten riskejä on kartoitettu yhdessä vesilaitosten edustajien kanssa.

Uimakaudella seurattiin näytteenotoin ja tarkastusten avulla virallisten EU-uimarantojen (isot uimarannat) ja muiden yleisten uimarantojen vedenlaatua. Osallistuttiin valtakunnalliseen sinileväseurantaan ja sen lisäksi levähavaintojen perusteella suoritettiin tarkastuksia uimarannoilla. Terveydensuojelulain ja tuoteturvallisuuslain osalta suoritettiin uimarantojen turvallisuuden tarkastukset kaikilla uimarannoilla ennen uimakauden alkua.

8.4 Tupakkalain mukainen valvonta

Tupakkatuotteiden myymälämainontaa ja esillepanoa valvottiin tupakan vähittäismyyntilupien myöntämisen yhteydessä.

Tupakkavalvontaa tehtiin ympäristöterveydenhuollon muitten lakien mukaisten tarkastusten yhteydessä. Valvonta kohdistui tupakan myynnin valvontaan, tupakkalain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 41.

8.5 Kuluttajaturvallisuuslain mukainen valvonta

Tuoteturvallisuusvalvonnan työjaon mukaisesti kunnat ovat ensisijaisesti vastuussa omalla alueellaan tuotettujen kuluttajapalveluiden turvallisuuden valvonnasta. Valvontaa kohdennettiin Kuluttajaviraston määrittelemien valtakunnallisten painopistealueiden (leikkikentät, skeittauspaikat, uimarannat, talviuintipaikat) mukaisten kohteiden tarkastamiseen.

Tuoteturvallisuusvalvonnan painopistealueena oli toiminta-alueella tarjottavien palvelujen turvallisuus, uimarantojen riskinarviointi sekä suurten yleisötapahtumien turvallisuus. Vuoden aikana tarkastettiin kahden suuren yleisötapahtuman, St. Michel -ravien sekä Vaakunarallin turvallisuus.

Uimakauden alussa tehtiin kaikkien yleisten uimarantojen riskinarviointi. Kuluttajaturvallisuuslain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 94.

8.6 Muu toiminta

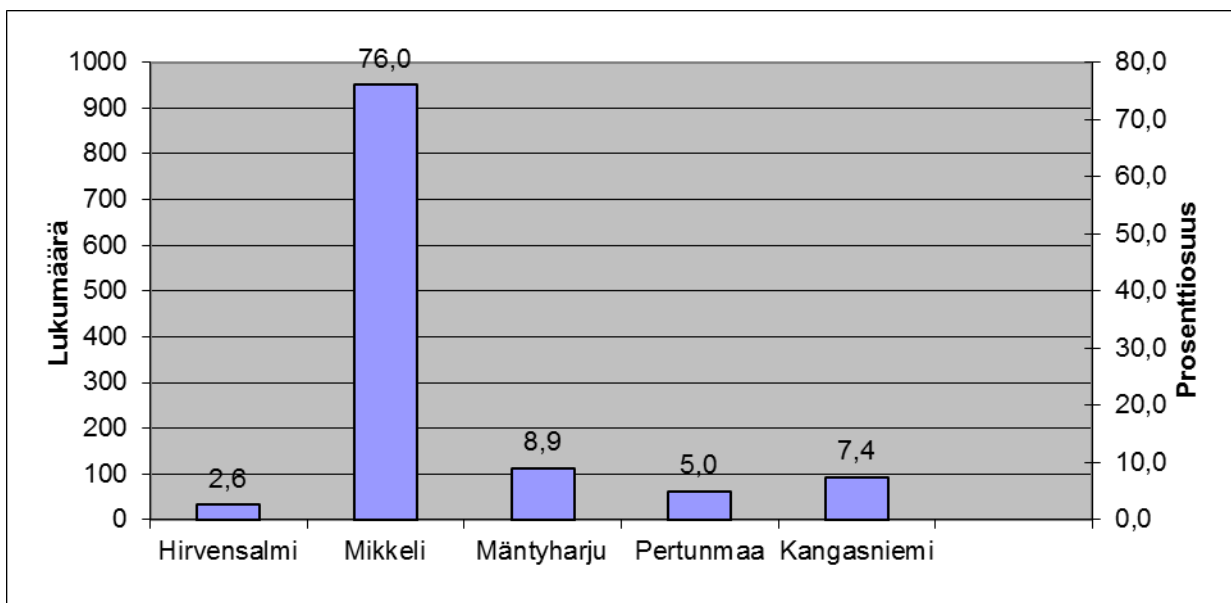
Lautakunnan delegoimia lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 67. Ne koskivat pääosin elintarvike- ja muiden huoneistojen hyväksymisiä sekä tupakka- ja nikotiinivalmisteiden myyntilupien myöntämistä.

Ympäristöterveydenhuollon henkilökunta on käynyt luennoimassa mm. seuraavista aiheista:

- terveystarkastajan työstä ammattikorkeakoulun opiskelijoille
- ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin varautumisesta Kuopion pelastusopistolla
- sisäilma-asioista Hengitysliiton tilaisuuksissa

8.7 Ympäristöterveydenhuollon suoritteet

Tiedot valvontakohteista ja niissä suoritetuista tarkastuksista on kirjattu Digia Tarkastaja -ohjelmaan. Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 1153 (Mikkeli 795, Kangasniemi 141, Mäntyharju 124, Pertunmaa 60, Hirvensalmi 30).

Kuva 2. Ympäristöterveydenhuollon suoritteiden jakautuminen kunnittain

9 Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamista varten on toimipisteet Mikkeliissä, Kangasniemellä ja Mäntyharjulla.

9.1 Henkilöstö

Ympäristöpäällikkö Hanna Pasonen

Ympäristötarkastaja Marita Savo

Ympäristötarkastaja Raija-Leena Heino

Ympäristötarkastaja Anne Luttinen

Ympäristötarkastaja Jouni Lintunen

Ympäristösuunnittelija Heikki Tanskanen

Projektisuunnittelija Heidi Kosunen Eväitä elämään lähiluonnosta –hankkeessa 1.1.–31.10.2014 (Heidi Kosunen toimi myös Urpolan luontokeskuksen toiminnanohjaajana 1.5-31.8.)

Projektisuunnittelija Tiina Leinonen Eväitä elämään lähiluonnosta –hankkeessa 3.2.-30.4.2014

Jätevesineuvoja Kaisa Helaakoski OMAVESI –hankkeessa 1.6.-31.12.2014

Tutkija Toni Roiha Puulan länsiosan kuormitus selvityshankkeessa 1.1.-4.4.2014

Jätevesitarkastaja Aki Heinonen

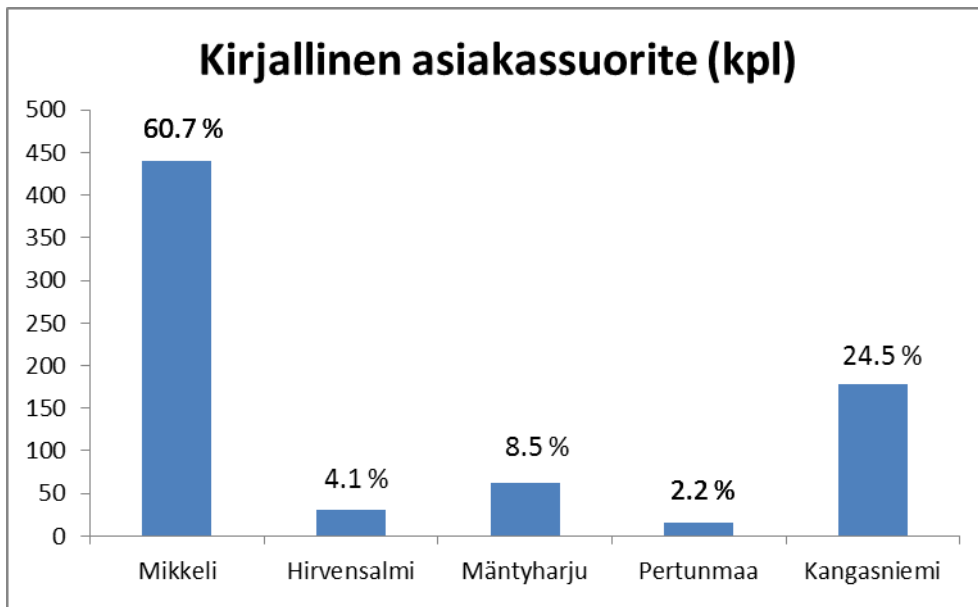
Jätevesiharjoittelija Heli Pirhonen 2.6.-31.7.2014

Lisäksi Urpolan luontokeskuksessa toimi neljä apuopasta (Hanna Kouhia, Minna Seppälä, Joonas Ilvonen, Ella St. Clair Stevenson) kukin kuukauden kerrallaan.

9.2 Ympäristönsuojelun toiminta

Mikkelin kaupungin tulokortissa ympäristönsuojelun tuloksikköä koskeviksi toiminnan mittareiksi on valittu ympäristölupavelvollisen kohteiden tarkastukset ja kirjallisten asiakassuoritteiden

määrä. Kirjallisiin asiakassuoritteisiin luetaan kuuluvaksi päätösten ja lausuntojen lisäksi myös kirjalliset kehotukset esimerkiksi ympäristön siistimiseksi tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnon lopettamiseksi. Ympäristölupavelvollisten kohteiden tarkastuksia tehtiin vuonna 2014 yhteensä 69 ja kirjallisia asiakassuoritteita kertyi 725 (Kuva 3).

Kuva 3. Kirjallisten asiakassuoritteiden jakautuminen kunnittain vuonna 2014.

9.3 Melu

Käsiteltiin 29 ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaista ilmoitusta melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta. Ilmoituksista oli 14 Mikkelistä, yksi Hirvensalmelta, kolme Kangasniemeltä ja 11 Mäntyharjulta. Ilmoitukset koskivat lähinnä rakentamista, ulkoilmakonsertteja ja moottoriurheilutapahtumia.

9.4 Ilmanlaatu

Ympäristöpalvelut on aiemmin käynnistänyt yhdessä Savonlinnan ja Pieksämäen kaupunkien ja paikallisten energiantuotantoyhtiöiden kanssa viisi vuotta (2014-2018) kestävä ilmanlaadun jatkuvatoimiset mittaukset (hengitettävien hiukkasten mittaukset ja vuonna 2014 typenoksidimittaukset). Vuonna 2014 mittaukset tehtiin Mikkeliissä. Mittauspalvelut ostetaan J.P. Pulkisen Kalibrointi Ky:ltä. Mittaustulokset ovat nähtävillä reaaliaikaisena ilmanlaatuportaaliin osoitteessa ilmanlaatu.fi ja niistä julkaistaan vuosiraportit.

Mittaustulosten mukaan ilmanlaatu on Mikkeliissä pääosin hyvää. Keväällä katupöly huononsi ilmanlaatua. Silloin se vaihteli hyvästä tyydyttävään ja välttävään.

9.5 Maatalouden ympäristöasiat

Vuoden aikana käsiteltiin 17 nitraattidirektiivin mukaista lantapatteri-ilmoitusta (Mikkeli 13, Kangasniemi 2, ja Mäntyharju 2). Eläinsuojien ympäristölupiin liittyviä tarkastuskäyntejä tehtiin 22.

9.6 Vesiensuojelu

Vedenlaatuselvitykset keskittyivät pysyviin seurantavesistöihin (Mikkelin Kaihunlahti, Karjalampi, Laajalampi, Saimaan Mustaselkä, Kauhjärvi, Laaja, Korpjärvi, Keskinen, Saporoinen, Ristilampi, Hanhilampi, Urpolanlampi, Iso-Vuolinko ja Mäntyharjun /Pertunmaan Peruvesi).

Vesitiimi kokoontui vuoden aikana yhden kerran ja käsitteli pääosin hulevesiin (vesihuoltolain muutos, MRL hulevesisäännöksiä koskeva muutos) liittyviä kysymyksiä.

Vesilain mukaisia valvonta-asioita (ojitusasiat, vesistön muuttaminen) kirjattiin 3 kpl. Merkittävin vesiensuojeluun ja erityisesti pohjavesien suojeluun liittyvä tapahtuma oli valtatie 5 välillä Pitkäjärvi-Asema rakennustyön käynnistyminen. Töiden osana tehdään urakka-alueella laajoja hulevesien ohjausjärjestelyjä ja muita pohjavesien suojeluun liittyviä suojaustöitä. Ympäristöpalvelut osallistui hankkeen suunnittelun ja osallistuu rakentamisen aikaisen valvontaohjelman seurantaan.

Mikkelin kaupunginhallitus hyväksyi osaltaan Mikkelin Hanhikankaan, Pursialan, ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ja nimesi toimeenpanon järjestämisestä vastaavan ryhmän. Pohjavesien suojelun yhteistyöryhmä järjestäytyy 2015 alkupuolella.

9.7 Jätevesiasiat

Jätevesiasetuksen toimeenpanoon liittyvää tiedotamista jatkettiin osallistumalla vesiosuuskuntien perustamisvaiheen kokouksiin ja muiden keskeisten sidosryhmien järjestämiin tapahtumiin. Haja-asutuksen jätevesienkäsittelyn viranomaisvalvontaa kohdistettiin Tarsalan, Koivikon, Vatilán ja Rahulan selvitysalueille, joilla sijaitsee vesihuoltolaitokselle vuonna 2014 vahvistettu toiminta-alue. Mäntyharjulla tarkastettiin Vanhankiepin tien varrella sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät.

Kiinteistöjen omistajille lähetettiin lausunto siitä, täyttääkö kiinteistöllä käytössä oleva jätevesien käsittelyjärjestelmä haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella voimassa olevien ympäristön-

suojelumääräysten vaatimukset. Kiinteistöjä, joilla aikaisemmalla lausuntokierroksella oli todettu laitteiston uusimistarve, mutta joille ei oltu haettu uusimista koskevaa rakennus- tai toimenpidelupaa, lähetettiin uusi lausunto joka sisälsi muistutuksen. Kaikkiaan jätevesivalvontaan liittyviä kirjallisia lausuntoja annettiin 174.

Jätevesijärjestelmien uusiminen eteni alkuvuodesta kahta aiempaa vuotta ripeämmin (arvio 60 kpl), mutta käytännössä pysähtyi, kun haja-asutusalueiden jätevesiasetus nostettiin uudelleen poliittisen keskustelun kohteeksi. Uusi ympäristöministeri käynnisti säädöksen toimeenpanon aikatauluun ja sisältömuutokseen tähtäävien muutostöiden valmistelun. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella jätevesijärjestelmä on uusittu karkeasti arvioiden alle 10 %:ssa niistä kiinteistöistä, jotka vuoden 2013 loppuun mennessä oli todettu uusimistarpeen alaiseksi. Uusimisten seuranta ja valvonnan järjestämistä vaikeuttavat puutteelliset tietojärjestelmät, vaihtelevat kirjauskäytännöt ja epätäydelliset rekisterit.

Jätevesiselvitysten yhteydessä tehtyjen viranomaisten tietosisältöjen vertailun perusteella (jätehuollon järjestäjän jätehuoltorekisteri, rakennusvalvontaviranomaisen kuntarekisteri, ympäristöviranomaisen ja vesihuoltolaitosten tietojärjestelmät) haja-asutusalueiden kiinteistöjen vesihuoltovarustusta, liittymiä ja jätevesien käsittelytapaa koskevat tiedot ovat puutteellisia tai virheellisiä.

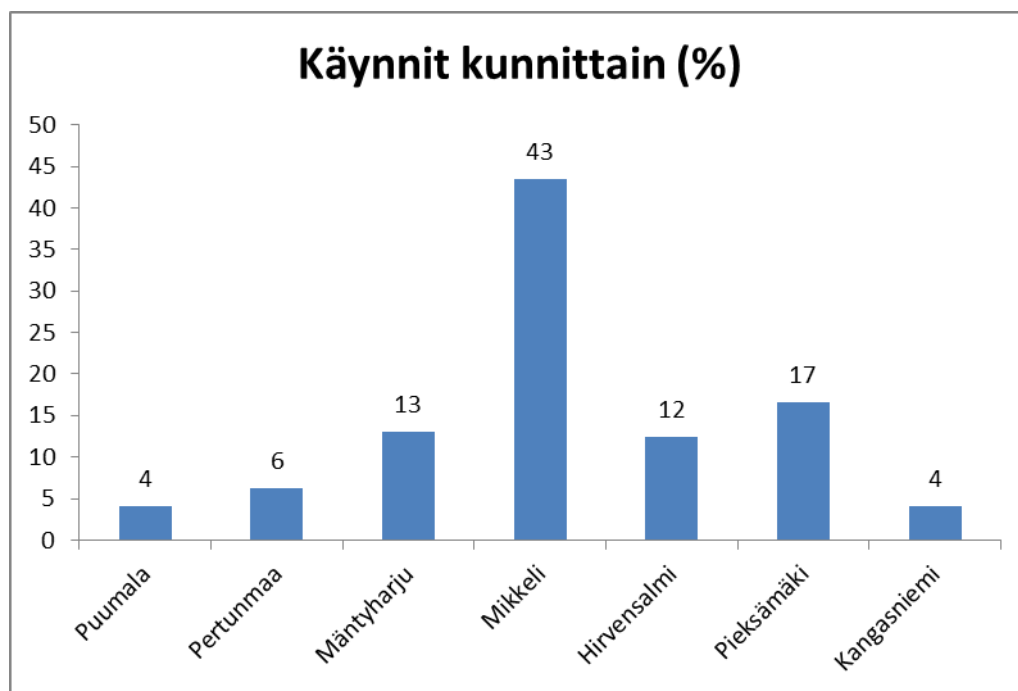
Vesihuoltolain mukaisia poikkeamishakemuksia käsiteltiin kolme kappaletta (Hirvensalmi 1 kpl, Mikkelä 2 kpl).

9.8 Hankkeet

OMAVESI - Oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta -hanke

OMAVESI - Oikeaa tietoa maaseudun vesihuollosta -hanke (2012-2015) on tarjonnut ilmaista ja puolueetonta neuvontaa haja-asutusalueen vesihuollosta niin yrityksille kuin yksityisille kiinteistöjen omistajillekin. Hanketta jatkettiin Savonlinnan kaupungin hallinnoimana tammi-toukokuun ajan. Kesäkuusta lähtien hallinnoijaksi vaihtui Mikkelin seudun ympäristöpalvelut ja hanke jatkuu 31.3.2015 saakka. Hanke toimii koko Etelä-Savossa ja neuvontapalvelua on ollut saatavilla kaikissa Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toiminta-alueen kunnissa. Hankkeessa on toiminut kaksi neuvojaa. Mikkelin seudun neuvontaa hoitaa Kaisa Helaakoski, jonka toimialueeseen on kuulunut Mikkelin lisäksi Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki ja Puumala. Kangasniemi ja Pieksämäki eivät ole olleet hankkeessa mukana tammi-toukokuussa 2014.

Jätevesien käsittelyyn ja muuhun vesihuoltoon liittyvää neuvontaa on annettu kiinteistökohtaisilla neuvontakäynneillä sekä puhelimitse ja sähköpostitse. Kiinteistökohtaisia käyntejä hankkeessa Mikkelin seudulla tehtiin vuonna 2014 yhteensä 145. Lisäksi Mikkelin seudun jätevesineuvoja antoi jätevesineuvontaa 14 eri tapahtumassa vuoden aikana ja hankkeen toiminnasta kirjoitettiin 7 eri lehtiartikkelissa. Kuvassa 6 on esitetty Mikkelin seudun jätevesineuvojan toimialueella tehtyjen kiinteistökohtaisten käyntien jakautuminen kunnittain.

Kuva 4. OMAVESI –hankkeessa tehtyjen kiinteistökohtaisten neuvontakäyntien jakautuminen kunnittain vuonna 2014.

Puulan länsiosan kuormitusselvityshanke

Puulan länsiosaan tulevan kuormituksen tarkempaa selvittämistä varten perustettiin vuonna 2012 erillinen hanke, jonka rahoittamiseen osallistui yhteensä 13 eri tahoa. Hanketta hallinnoi Mikkelin seudun ympäristöpalvelut. Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli tuottaa luotettavaa ja puolueetonta tietoa Puulan vedenlaatuun vaikuttavista tekijöistä. Hankkeeseen palkattiin tutkija ajalle 1.10.2013-4.4.2014. Hankkeen tuloksia esiteltiin helmikuussa 2014 Mikkeliissä järjestetyssä Puulaseminaarissa ja hankkeen loppuraportti valmistui huhtikuussa 2014. Hanke päättyi keväällä 2014 mutta hankkeessa käynnistetty työ jatkuu Puulan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimista ohjaavassa työryhmässä. Tärkeää on ylläpitää vuoropuhelua viranomaisten ja eri toimijoiden kesken.

Eväitä elämään lähiluonnosta -hanke

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittama ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen hallinnoima Eväitä elämään lähiluonnosta -hanke toteutettiin 1.1.-31.10.2014. Hankkeen tavoitteena oli tehdä tunnetuksi luonnontilaisen ja luonnontilaisen kaltaisen lähiluonnon merkitystä elvyttävänä ja terveyttä edistävänä elementtinä ihmisen elämänkaaren eri vaiheissa. Lisäksi hankkeen tavoitteena oli edistää henkilökohtaisen luontosuhteen löytämistä kaiken ikäisillä.

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä kahden eri luontoyrittäjän, MAMK:in yhteisöpedagogiopiskelijoiden kanssa ja Mikkelin seudun kuntasektorin kanssa. Hankkeen pilottiryhmäksi valittiin päiväkodit ja koulut Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Hirvensalmen ja Kangasniemen alueelta sekä päihde-, mielenterveys- ja senioriryhmä Mikkelistä testaamaan lähiluonnon käyttöä opetus- ja virkistyskäytössä.

9.9 Pilaantuneet maat ja kemikaalivalvonta

Pilaantuneiden maiden valvonnalla kuntatasolla on päähuomio kohdistunut vanhojen öljysäiliöiden asianmukaiseen käsittelyyn. Kiinteistöjä on ohjeistettu poistamaan säiliöt ja tarkastamaan maaperän kunto. Asian tiedottamisesta on yhteiset käytännöt Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa. Purkuilmoituslausunnoissa on huomioitu maaperätilantilan (MATTI) tietojärjestelmässä mukana olevia kohteita. Kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä on löytynyt Ristiinasta vanha kaatopaikka, samoin yksityisten tonteilla on todettu vanhoja jätetäyttöjä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvovat kemikaalilain nojalla kemikaalin käytön olosuhteita ympäristönsuojelun näkökulmasta. Kemikaalilain (599/2013) 11 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

- 1) kemikaalilain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista;

- 2) biosidiasetuksen 17 artiklassa tai lain 30 §:ssä tarkoitetussa hyväksymispäätöksessä biosidivalmisteen käytölle asetettujen ehtojen ja edellytysten noudattamista;
- 3) POP-asetuksen aineen käyttöä koskevien 3 ja 4 artiklan noudattamista;
- 4) REACH-asetuksen aineen käytön olosuhteita ja turvallisuustoimia koskevan 14 ja 37 artiklan, luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevan VII osaston ja aineen rajoituksia koskevan 67 artiklan säännösten noudattamista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa.

Kemikaalivahinkojen jälkiselvittelyjä, joissa ympäristöpalvelut -yksikkö on ollut mukana, ovat olleet mm. onnettomuustilanteessa sattuneet polttoainevuodot, työkoneista aiheutuneet vuodot tai ylitäytöt sekä kiinteistön öljylämmityslaitteistosta aiheutuneet vuodot. Ympäristöpalvelujen alueella tapauksia on ollut 14.

9.10 Jätehuollon valvonta ja maa-aineslausunnot

Ympäristöpalvelut on osallistunut uusien jätehuoltomääräysten valmisteluun Mikkelin, Mäntyharjun ja Kangasniemen kunnille. Jätehuollon valvontaan ja roskaamiseen kohdistettiin 155 eriasteista toimenpidettä. Yhteistyössä Mikkelin kaupungin viheralueet -yksikön, Mikkelin Työpajojen ja YIT kuntatekniikan kanssa toteutettiin toukokuussa Mikkeli siistiksi -kampanja. Kampanjaan haastettiin mukaan mm. kylätoimikunnat, kaupunginosaseurat, oppilaitokset, koulut ja päiväkodit.

Maa-aineslausuntoja annettiin 28 kappaletta.

9.11 Luonto ja luonnonsuojelu

Etelä-Savon ELY-keskus teki liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueita koskevia rauhoituspäätöksiä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella vuonna 2014 yhteensä 16 kpl (Mikkeli 8, Hirvensalmi 3, Mäntyharju 5). ELY-keskus teki viisi uutta Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella sijaitsevaa luonnonsuojelualueita koskevaa rauhoituspäätöstä. Laajin näistä alueista sijaitsee Hirvensalmella Puulan saaristossa (noin 450 ha) ja liittyy rantojensuojeluohjelman toteuttamiseen. Muut alueet sijaitsevat Mikkelissä (3) ja Hirvensalmella (1) ja liittyvät metsien monimuotoisuusohjelma METSOON. Mikkelin seudun ympäristöpalvelut valvoo luonnonsuojelulain toteutumista omalla toimialueellaan huomioimalla luonnonsuojelun näkökohdat maankäyttöä koskevis- sa lausunnoissa, hankkeiden ohjausryhmien työskentelyssä ja lupapäätösten (ympäristöluvat, maastoliikennelain mukaiset luvat) valmistelussa.

Osana Mikkelin kantakaupungin osayleiskaava 2040 –työtä Mikkelin kaupunki on tilannut laajan ekosysteemipalveluita ja alueen viherrakennetta koskevan selvityksen, jonka yhteydessä tehdään liito-oravien ja muiden EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajien elinympäristöjä koskeva kokonais- tarkastelu. Selvityksen tavoitteena on varmistaa liito-oravan ja muiden ns. direktiivilajien suotui- san suojelutason säilyminen pitkällä aikavälillä Mikkelin kantakaupungin ympäristössä. Lisäksi sel- vityksen tavoitteena on turvata muut luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet, riittä- vät virkistysalueet ja jättää riittävästi sopivia luonnonalueita hulevesien käsittelyyn. Työn on tilan- nut kaupunkisuunnittelu –yksikkö. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen edustaja on osallistunut työn valmisteluun.

9.12 Urpolan luontokeskus ja ympäristökasvatus

Urpolan luontokeskus oli avoinna vierailijoille toukokuusta elokuun loppuun. Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden hallinnoiman Eväitä elämään lähiluonnosta -hankkeen teemaa tuettiin luontokeskuksen näyttelyssä aiheella: Luontoa kaikille aisteille. Luontokeskuksella oli esillä Jukka Kytömäen valokuvanäyttely.

Vieraileville päiväkotij- ja kouluryhmille tarjottiin varsinaisesti kolme erilaista ohjelmaa, joiden lisäksi syntyi opettajien toiveesta rastirata, jota pyydettiin toteutettavaksi useimmiten. Luontopolulla järjestetyn ohjelman lisäksi

ryhmien tuokioihin sisältyi usein näyttelyyn tutustuminen ja nuotiohetki. Vierailuiden kesto oli useimmiten 1,5–2 tuntia.

Urpolan luontokeskuksen puolesta järjestetyn toiminnan lisäksi luontokeskuksen alueella järjestettiin 15.6 Suomen luonnonsuojeluliiton järjestämä Luonnonkukien päivänä tehty retki, 3.7 Mikkelin kaupungin järjestämä Hulivilikarnevaali, 18.8 Cityliikkujien tapahtuma ja 7.9 Digitaalinen seikkailu. Tapahtumien järjestäjinä olivat muut kunnan palveluiden tarjoajat (esim. kulttuuripalvelut) sekä Mikkelin alueella toimiva Allergia- ja astmaliito. Tapahtumien osatoteuttamiseen osallistuivat muun muassa paikallinen harrastelijateatteri, Mikkelin latu, Martat ja metsästäjähdistys.

Urpolan luontokeskuksen toimintaa laajennettiin opettajien ympäristökoulutuksen saralla tarjoamalla maksuton koulutuspaikka Syklin Ulos oppimaan –koulutusta varten 24.9.

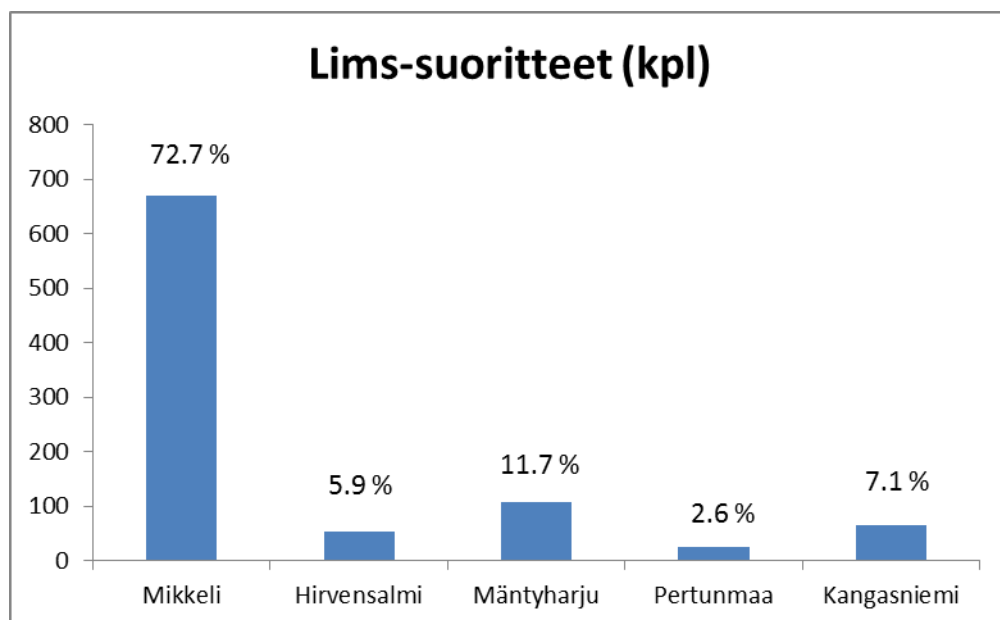
Suurin osa ryhmävierailuista oli Mikkelin alueen päiväkotien ja koululuokkien tekemiä, mutta luontokeskuksessa vieraili myös joitakin aikuisryhmiä. Taulukkoon 2 on koottu luontokeskuksen kävijämäärät.

Taulukko 2. Urpolan luontokeskuksen kävijämäärät vuonna 2014.

Kuukausi	Alle kouluikäinen	Lapsi 7–12-vuotias	Nuori 12–17-vuotias	Aikuinen	Yhteensä
Toukokuu		376	13	105	494
Kesäkuu	37	111	16	163	327
Heinäkuu	46	63	20	195	324+300(Hulivilikarnevaali) 624
Elokuu	47	82	10	111	250
Syyskuu		22	37	26	82+100(Digitaalinen seikkailu) 185
Yhteensä	130	654	96	600	1880

9.13 Ympäristönsuojelun suoritteet vuonna 2014

Valvontarekisteriin (LIMS) kirjattiin vuoden aikana ympäristövalvonnan osalta 920 merkintää tarkastuksista, lausunnoista ja muista vastaavista toimenpiteistä. Lisäksi jätevesitietokantaan kertyi merkintöjä haja-asutusalueiden kiinteistökohtaisia jätevesien käsittelyjärjestelmiä koskevista lausunnoista 174 kpl. Kunnittain Lims-suoritteiden jakauma on esitetty kuvassa 7.

Kuva 5. Ympäristönsuojelun suoritteet kunnittain vuonna 2014.

9.14 Ympäristöpalvelujen hanke- ja sidosryhmäyhteistyö

Mikkelin kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kaupunkistrategian syyskuussa 2013. Mikkelin kaupunkistrategia rakentuu kolmesta osasta, joiden tavoitteena on turvata kuntalaisten, elinkeinojen ja ympäristön hyvinvointi. Ympäristön hyvinvoinnilla tarkoitetaan ilman, veden ja maaperän puhtautta, terveellistä ja ekologisesti monipuolista elinympäristöä sekä esteettistä, hoidettua ja terveellistä rakennettua ympäristöä. Luonnon ja ympäristön hyvinvoinnille on valittu kolme strategista päämäärää, jotka ovat:

- Monipuolisen ja puhtaan luonnon vetovoimaisuuden hyödyntäminen
- Ekologisuuden ja ekotehokkuuden lisääminen
- Rakennetun ympäristön laatu.

Kullekin strategiselle päämäärälle on valittu 4-6 strategisen päämäärän toteutumista mittaavaa indikaattoria. Strategiatyötä on jatkettu syksyllä 2013 ja keväällä 2014 yksityiskohtaisemman ympäristöohjelman laatimisella. Ympäristöohjelman laatimista on ohjannut poikkihallinnollinen ohjausryhmä, jonka työskentelyyn ympäristöpalvelujen edustaja on osallistunut.

Alkuvuodesta 2014 laadittiin Mikkelin kaupungin ympäristötilinpäätös vuodelta 2013 yhdessä kaupungin teknisen toimen kanssa.

Merkittävimpiä yksittäisiä vesiensuojeluun ja -hoitoon liittyviä hankkeita, joiden valmisteluun Ympäristöpalvelut on vuonna 2014 osallistunut, on ollut syksyllä 2014 käynnistynyt valtatie 5:n perusrparannus välillä Pitkäjärvi – asema. Hankkeen yhteydessä toteutetaan ns. Veturitallin luhtaan hulevesikosteikko ja uusitaan hulevesien johtamisjärjestelyjä sellaisiksi, että hulevesiä ohjataan pois pohjavesialueelta.

Ympäristöpalvelujen edustaja on osallistunut Kymijoen - Suomenlahden ja Vuoksen vesienhoito-alueiden vesienhoitosuunnitelmien laadinnan ohjausryhmätyöskentelyyn ja alueellisten hanke-ryhmien toimintaan. Lisäksi ympäristöpalvelujen edustaja on osallistunut Mikkelin alapuolisen Saimaan kuormitus selvityksen ja sen jatkona kesällä 2014 valmistuneen hoito-ohjelman laadintaan.

Vuonna 2014 käynnistyi Puulan kalastusalueen käyttö ja hoitosuunnitelman laadinta. Ohjelma tehdään kehittämishankkeena, jossa Puulan valuma-aluetta koskeva vesienhoito-ohjelma tehdään osana kalataloudellista hoitoa ohjaavaa kalastuslain mukaista käyttö- ja hoito-ohjelmaa.

Mikkelin kaupunkikalastus -esiselvityshankkeen raportti valmistui kesällä 2014. Hankkeella pyritään edistämään kalastusmahdollisuuksia ja lisäämään virtakutuisten kalalajien lisääntymismahdollisuuksia kaupunkialueella.

Mikkelin seudut ympäristöpalvelut on ohjannut Mikkelin ammattikorkeakoulussa tehtyjä opinnäyte- ja projektitoita. Vuonna 2014 valmistui Mikkelin ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan koulutusohjelmasta 4 opinnäytetyötä, joiden ohjaamisesta Mikkelin seudun ympäristöpalvelut vastasi:

- Petro Sormunen 2014: Mikkelin kaupungin ympäristöstrategian toteutuminen vuosina 2005-2013 – Rakennettu ympäristö.
- Antti Laihonon 2014: Kylmäaineiden käytön kartoitus ja valvonta Mikkkelissä.
- Heli Lämsä 2014: Metsänhakkuu- ja ojitustoiminnan vaikutus vesistön vedenlaatuun – Puulaveden luoteisosa.
- Sami Niemelä 2014: Hanhikankaan vedenpumppaamon hankintaveden laatututkimus - Siekkilänjoki-Hanhilampi välinen alue.

Ohjaus- ja työryhmät

Ympäristöpalvelujen edustaja oli mukana mm. seuraavissa ohjaus- ja työryhmissä:

- Asuntomessujen laaturyhmä
- Etelä-Savon ELY-keskus, Autopurkamoiden ympäristönsuojelun kartoitus- ja kehittämishanke (2014-2015)
- Etelä-Savon jätehuollon neuvottelukunta
- Etelä-Savon pohjavesien suojeluohjelmaprojektin ohjausryhmä
- Etelä-Savon ympäristökasvatustyöryhmä
- Kyyvesi-hankkeen ohjausryhmä
- Kuntien sisäilmatyöryhmät
- LUMO-kosteikkohanke

- LYKE-verkosto (Luonto- ja ympäristökasvatusta sekä kestävän elämäntavan kasvatusta tukevien verkosto)
- Mikkelin ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan neuvottelukunta
- Mikkelin kantakaupungin yleiskaavatyön ohjausryhmä
- Mikkelin kaupungin energiaryhmä
- Mikkelin kaupungin hyvinvointityöryhmä
- Moisio-Kyyhkylä alueen ja asuntomessualueen kaavoitusta valmisteleva työryhmä
- OMAVESI-hankkeen (Etelä-Savon jätevesineuvontahanke) ohjausryhmä
- Puulan kuormitus selvityshankkeen hankeryhmä ja ohjausryhmä
- Puulan ja Kyyveden käyttö- ja hoitosuunnitelmatyön yhteistyöryhmä
- Puulan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman / vesienhoidon yhdistämishanke
- RAE-hanke (Ravinnehävikit euroiksi -hanke)
- Rakennustekninen työryhmä
- Safesaimaa-hankkeen ohjausryhmä
- Saimaannorpan suojelutyöryhmä
- Saimaan vesienhoitohankkeen ohjausryhmä
- SEVERI – hankkeen ohjausryhmä (Mikkelin seudun vedenhankinnan varmistaminen)
- Kaupunkikalastushankkeen ohjausryhmä
- Vesienhoidon Etelä-Savon yhteistyöryhmä ja kaksi alatyöryhmää
- Vesihuollon keittämissuunnitelma, Hirvensalmi, ohjausryhmä
- VT5 , Tuppurala – Nuutilanmäki, hankeryhmä
- VT5, Hietanen – Pitkäjärvi, hankeryhmä
- VT5, Pitkäjärvi – Asema, hankeryhmä
- Ympäristön hyvinvointiohjelmaa valmisteleva työryhmä

10 Julkaisut

- Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimintakertomus vuodelta 2013
- Mikkelin ympäristötilinpäätös 2013
- Mikkelin kasvihuonekaasupäästöt 2009-2012; Ennakkotieto vuodelta 2013
- Puulan länsiosan kuormitus selvitys – Kuormituslähteiden ja kuormituksen ajallisen ja paikallisen vaihtelun tunnistaminen
- Puulaveden länsiosan paleolimnologinen tutkimus

